

Vatikanets millioner

En dansk katolik kommenterer
TVs udsendelse

FORLEDEN havde fjernsynet en udsendelse om »Vatikanets millioner«. Den gav genlyd — paven og alt hvad hans er, er jo godt stof, næsten lige så fint som kongerøgtelse, og her kom oven i købet finanserne i søgelyset. Ikke så meget, hvor pengene kommer fra og hvad de går til, optager sindene, men det mystiske: hvor de tilbringer mellemrummet.

VAR TALLENE og de andre oplysninger korrekte? Selv katolikker kan vanskeligt svare herpå, for vi får ikke besked på, hvordan den kirkelige ledelse forvalter sine midler. Det gjorde jævne civile borgere vel heller ikke i fordums tid, da enevældskonger stod for statens styre. Men i vor demokratiske tid og især efter det tilsynsladende så revolutionære koncilmodet lyder der fra mange sider krav eller i hvert fald høfligt fremsatte ønsker om, at de troende, som betaler deres kirkeskat, også bliver informeret om, hvilket budget, der er lagt, og hvad udgifterne faktisk er gået til — det være sig i den enkelte menighed, i et bispestift eller på højeste plan, Vatikanets centraladministration. Også blødt Skandinaviens katolikker lyder der sådanne toner. I vore lande er vi vant til offentliggørelse omkring brugen af de penge, vi indbetaler i skat.

Rom siger nej

I Rom har man hidtil nægtet at frigive sådanne oplysninger. Så bør man heller ikke undre sig over, at de nysgerrige ad bagveje søger at finde frem til dem og derved risikere, at der indløber fejl.

Katolikker i alle lande må naturligvis bidrage til den centrale administration af deres kirke, ligesom staterne må deltage i FN's udgifter. Hvor meget kommer der ind af det? Det ved vi ikke, men de største beløb skal nok hidrøre fra Amerika og måske Tyskland — sidstnævnte skal i

1964 have ydet Vatikanet 1 million DM. Hvor meget indbringer obligationer og aktier i det italienske erhvervsliv? Det kunne da de italienske katolikker have krav på at få at vide. Den italienske finansminister Tremelloni oplyste i fjor, at Vatikanets aktier i italienske virksomheder årligt indbragte ca. 38 millioner kr. Heraf blev der betalt en skat på 15 pct. til den italienske stat. Der havde i pressen stået blæst om den påståede skattefrihed for pavestolens investeringer. I øvrigt er det ikke usædvanligt, at et land søger at tiltrække fremmed kapital ved at give skattelettelse.

At den katolske kirke i det hele taget har pengemidler til sin rådighed, bør vel ikke vække forargelse i et land, hvis præster lønnes for at give mere, det er nu engang skik og brug under den vestlige verdens kapitalistiske system. — Hverken kommunister eller socialister i vore lande lader deres penge ligge i en skuffe. Også fagforeningernes arbejdslederskasser sætter vel kontingentpengene i virksomheder, når de ikke skal bruges til udbetaling.

Studehandel?

Hovedparten af Vatikanets formue stammer fra de 380 millioner pund sterling, som den italienske stat i 1929 betalte til Vatikanet. Et københavnske blad demonstrerede sin indsigt ved at meddele, at Mussolini udbetalte pengene til Johannes XXIII i en

Tænker hans finanssekspert sig godt om?

studehandel »for at lade stå til. Summen, som Pius XI fik udbetalt, skulle som bekendt være en erstatning for de jordområder, man tidligere havde erobret fra paverne. At kirken både her og rundt om i landene ejer så meget jord, stammer fra tiden før den industrielle revolution — i gamle dage kunne penge faktisk ikke sættes i andet end jordegodser, hvis udbytte så tjente til underhold af præster, kirker, universiteter m. m. Sådant var det også i Danmark.

Har millionerne ynglet?

Men nu ville vi gerne vide, om disse 380 millioner har ynglet siden 1929. Eller er renterne brugt hvert år til de kirkelige formål? Alene det at holde Peterskirken vedlige og have den åben for turister og andre, må være en stor post. For et par dage siden rapporteredes fundet af en lang vindeltrappe i katakomberne, hvor arkæologerne arbejder på Vatikanets bekostning. Og den planlagte audienshal til 25.000 personer, som bl. a. skal være mødested for kommende koncilmoder, skal nok løbe op i millioner. Endelig er der naturligvis selve administrationen af en verdenskirke med 560 millioner troende. En institution som FN koster 897 millioner kr. årlig. Så er der videre en vrimmel af skoler, universiteter, biblioteker, forskningscentre og al den humanitære

hjælp, som også blev nævnt i fjernsynet.

Pacellierne blev rige

For nogle år siden vandrede en anonym artikel om Vatikanets rigdomme rundt i forskellige lande. Svenskerne fandt ud af, at forfatteren hed Palle Hagman, og at han havde brugt nogle udenlandske bladkilder. Meget var usagligt og direkte fantastisk. Hentydningen til Pius XII's tre nevøer og deres forhold til Vatikanets økonomi havde ikke desto mindre et reelt grundlag: Pius' familie, Pacellierne, var vittentlig fattig, da han blev pave. Og ved hans død rædede den over et par hundrede millioner kr.

Præservativer og våbenfabrikation

Tænker pavens finanssekspert sig godt om, inden de vælger en virksomhed at investere i? For nylig bragte et kommunistisk blad i Italien et rygte om, at Vatikanet havde aktier i en dansk finansgruppe, som atter var interesseret i forskellige investeringer i Europa og USA, bl. a. i et medicinalfirma, som skulle til at fremstille præservativer. Det var nok så pikant i betragtning af, at den katolske kirke hidtil har forbudt de troende at anvende sådanne. Rom dementerede. Men i TV nævntes også våbenfabrikation, og det er der bestemt mange katolikker, der ville mis-

billige. Hvis vi kan få præcise oplysninger om, hvilke våbenfabrikker der er tale om, skal vi gerne snarest sende en protest til paven. At den kom fra Skandinavien, ville sikkert være et plus.

Godt tysk eksempel

I Tyskland er der en ærkebiskop, kardinal Döpfner i München, som resolut har besluttet at publicere sine regnskaber — et godt eksempel både opadtil og nedefter. I 1964 fik han 75 millioner DM i kirkeskat, og den tyske stat ydede 6 millioner. Hovedparten af disse penge gik til bygning af kirker, skoler, boliger o. lign. og til lønninger.

Her i Danmark har den katolske biskop Martensen nok større kvaler med at få udgifterne dækket end med at investere i erhvervslivet. Men også han er sammen med sit økonomiske råd indstillet på, at regnskaberne skal frem, efter god dansk skik.

Og alligevel — paven, Roms biskop, skulle jo efterleve den fattige fisker fra Genesareth sø, Peter. Kunne der ikke skæres ned på nogle felter, stryges visse pragtudfoldelser, så kirken virkelig blev »de fattiges kirke« — det spørgsmål lød flere gange på Vatikanet. Der er stadig lande, hvor kontrasten mellem kirkeledernes status og en ludfattig befolkning er for stor.

Men det er et helt andet spørgsmål end det med Vatikanets millioner. Ellen Nielsen.

Fattigmands-sygdomme tiltager på Grønland

Afslørende undersøgelse i Sukkertoppen
— Store sundhedsproblemer for børnene

»Hængemave« er et udbredt fænomen blandt skolebørn på Grønland. Overvægt er også udbredt. Det fremgår af en skoleundersøgelse i Sukkertoppen, foretaget af sundhedsplejerske Ellen Jørgensen og distriktslæge Preben Thomsen.

410 børn er undersøgt, og resultater meddeles i »Ugeskrift for Læger«.

43 pct. af børnene i 1. klasse er pladefede. Det er næsten til ganget så hyppigt som i det sydlige Danmark. Læs samt æg fandtes hos 18,5 pct. af børnene, men findes faktisk ikke i det sydlige Danmark. Hvert 10. barn havde holdnings- og 3,6 pct. af alle børn havde »hængemave«. 2 pct. af børnene havde nedsat hørelse — mod én pct. i skoler på støjplagede Syd-Danmark.

Nogle børn

En række såkaldte fattigmands-sygdomme er tiltaget, selv om levebetingelser er steget. Det kan skyldes, at begge forældre arbejder i industrien, så børnene overlades til

sig selv i langt højere grad end før. Det afspejler sig også i den stigende børnekriminalitet. I mange tilfælde går børnene for lud og koldt vand. Ordentlig mad får de ikke. Vasket bliver de endnu mindre. Derfor har skolen i Sukkertoppen indført skolebespisning i de tre vintermåneder.

Børnene skal i tvunget skolebad én gang om ugen. Men i mange hjem er det så som så med renligheden. Selv i dag har de færreste privatejede huse rindende vand. Der findes en halv snes kommunale taphuse, og ofte må man slæbe op til en halv kilometer med spandene. Lægen og sundhedsplejersken undrer sig derfor ikke over, at familierne hellere laver kaffe af vandet, end at de vasker sig i det. Vandhentningen giver også børnene skråskuldre.

Børnene i Sukkertoppen er ringere stillet end i Syddanmark

Tilflytternes skæbne

Det kan også indvirke på sygeligheden, at mange udstedtfamilier i de senere år er flyttet til Sukkertoppen. De er oftest fattigere og deres børn dårligere ernærede.

Tilflytterne, især fra fremmede kommuner, glider meget ofte ikke rigtigt ind i samfundet. De bliver ligesom ikke accepteret, og det påvirker deres indkomstmuligheder. Det spores tydeligt på børnene. Man kan forbausende ofte skelne disse børn fra byens egne. De er dårligt ernærede, lurvet påklædt og fyldt med sår og fnat.

Kønsmodningen synes at indtræde senere end i Syd-Danmark. Grønlandske kvinder får i gennemsnit deres første menstruation, når de er 15 år og 5 måneder. I 1951 blev tidspunktet sat til 13,8 år hos københavnske skolepiger.

Overvægtige børn

Grønlandske børn er i gennemsnit 6-8 pct. overvægtige. I 1. klasse er næsten halvdelen af børnene mere end 10 pct. overvægtige. Alligevel er de »bagefter« europaiske børn i højde og vægt. I 9-års alderen er den grønlandske dreng 8 centimeter kortere og vejer 2,6 kg mindre end den europaiske.

Distriktslægen og sundhedsplejersken regner med, at denne forskel skyldes underernæringen og hygiejnen. Grønlandere, der kommer hertil på efterskole, realskole osv. skyder i vejret og bliver lige så høje som jævnaldrende danskere.